

terug. De schok was niettemin enorm. Maar liefst 330.000 banen gingen (tijdelijk) verloren.

81 MILJARD STEUN

Geld van belastingbetalers verdween in de draaikolk Detroit. De eerste ingreep van George W. Bush in 2008 was met meer dan 13 miljard dollar voor GM amper een doekje voor het bloeden. Obama nam het stokje over en stelde de New Yorkse durfkapitalist Rattner en zijn team aan om de meubelen te redden. Ze ontdekten al snel dat het topmanagement de zaken consequent te rooskleurig had voorgesteld. "Ik ontdekte", schrijft Rattner, "dat de worsteling van GM en Chrysler net zoveel te maken had met het falen van het management als met de effecten van globalisering, de prijs van olie en de organisatie van werknemers."

De boekhouding blijkt een rommeltje, een reeks topmannen kan vertrekken en de overheid pompt nog veel meer belastinggeld in de industrie. Na een tweede steunronde van president Obama voor GM staat de teller op 50 miljard dollar. Met concurrent Chrysler erbij komt het totaalbedrag voor de automobielindustrie op ruim 81 miljard dollar. Dat is volgens Obama nodig om een nieuwe depressie in het Midwesten van de VS te voorkomen. De roemruchte onderneming Chrysler valt voor het grootste deel in handen van het Italiaanse Fiat dat niet beursgenoteerd is.

Het is een beschamend hoofdstuk in de bedrijfsgeschiedenis van de VS. Maar het verhaal raakt op de achtergrond door de problemen op Wall Street en het snelle herstel van de automobielbedrijven. General Motors komt in de zomer van 2009 uit surseance en keert in november 2010 terug op de beurs. Onrendabele fabrieken zijn dan al gesloten, het begin van een transformatie die nog steeds niet is voltooid. Zoals zo-

veel Amerikaanse ondernemingen heeft GM contanten in overvloed. Maar de onderneming heeft ook nog stevige pensioenverplichtingen.

De schulden van de automobielbedrijven zijn vlot gesaneerd. Obligatiehouders moesten noodgedwongen bloeden, samen met het topmanagement en belastingbetalers. Door de nog altijd sterke vakbond kregen werknemers een voorkeursbehandeling. Met de vakbond zijn nieuwe afspraken gemaakt over cao's. "Ze hebben een fantastisch leven gehad met hoge lonen en baangaranties", zegt Hesse over de werknemers van de auto-industrie. "Dat was natuurlijk onhoudbaar."

Dissonant in het succesverhaal is dat beurskoersen achterblijven bij de verwachtingen. Dat raakt ook Nederlandse beleggers, want in de Amerikaanse automobielindustrie zit indirect ook Nederlands geld. Uit de recentste gegevens van de Amerikaanse toezichthouder SEC blijkt dat pensioenfondsen ABP via uitvoeringsorganisatie APG een belang in Ford heeft van minimaal 64 miljoen dollar. Ambtenarenpensioenen zitten ook in General Motors. Het gaat om minstens 25 miljoen dol-

lar, aldus de laatste rapportages. PGGM, het pensioenfonds voor zorg en welzijn, meldt deze zomer in General Motors een belang te hebben van minimaal 11,3 miljoen dollar. Ook de pensioenen van werknemers van Shell, DSM en de mediasector zitten voor een stukje in de Amerikaanse automobieliconen. Het belang van de pensioenfondsen van Shell is het grootst: in Ford zat 11,6 miljoen dollar en in General Motors 5,3 miljoen dollar.

VERLIESPOST GM

Hét grootste zorgenkindje van GM is Europa, aldus auto-analist Brian Johnson van zakenbank Barclays. Nieuwe saneringsrondes bij de Europese fabrieken van dochter Opel zijn op til. Ondanks de tegenwind vanuit Europa voor GM verkiest Johnson in zijn advies aan beleggende klanten GM boven Ford. "Ondanks de problemen in Europa en de pensioenkwesaties van GM is het aandeel een van de goedkoopste die wij volgen." Barclays is één van de banken die de beursgang van GM heeft begeleid.

Of de overheidssteun verstandig is geweest, blijft voer voor debatten tussen Republikeinen en Democraten. Obama slaat zichzelf op de borst door te stellen dat onder zijn verantwoordelijkheid de industrie uit haar coma is gehaald. Rattner noemt zijn eigen werk en de redding door Obama een 'ondubbelzinnig succes'. De handreiking aan Chrysler heeft Amerikaanse belastingbetalers uiteindelijk 1,3 miljard dollar gekost. De overheid heeft haar belang - niet geheel onomstreden - aan buitenlandse partij Fiat verkocht met dat verlies.

GM vormt een veel grotere verliespost. Van de investeringsimpuls van bijna 50 miljard dollar van de Amerikaanse regering is ongeveer de helft terugbetaald. De overheid zit nog in de maag met ongeveer een derde van de aandelen van GM. De koers is re-

**\$ 81
mrd**
**Bedrag dat volgens
Obama nodig was
om een depressie
in het Midwesten
te voorkomen**